

העולם עומד מלכת. פעמים שלימודו מסתיים בשלוש וארבע לפנות בוקר.

כמעט בכל לילה הוא פונה עם משמשו לפינה הסמוכה לקודש הקודשים, מסתגר ועורך תיקון חצות. איש לא יודע על המיקום מלבד יחידי סגולה. "הוא מקונן על החורבן", מספר מקורב. "מגיע לבד, מתבודד באזור הקרוב ביותר לבית המקדש ולא מרשה לאף אחד להצטרף".

עם עלות שחר מתפנה הגרי"מ לטבילה זריזה מאוד, אחת מתוך כמה במהלך היום, ומיטהר לפני תפילת ותיקין. תפילותיו בכלל מלוות בניגונים מיוחדים מבעל התניא, גם בחזרת הש"ץ. את הברכה הראשונה הוא פותח ב'ארבע בבות', וציבור המתפללים מצטרף אליו. באותה שעה הוא מדפדף בסידור הרש"ש, קורא ייחודים ומונה מילים כמטבעות, והקהל מנגן עד 'מגן אברהם'. המעמד שב על עצמו בברכת 'שים שלום'. הניגונים אורכים כעשרים דקות ויותר. ב'איה מקום כבודו' במוסף של שבת יש לחנים השגורים בגרונות החסידים. התפילות שלו באות לידי ביטוי פומבי בראש השנה. הגרי"מ טס לאומן ומאגד מניין מיוחד שסוחף רבים בסגנונו הסגולי: כוונות משולבות בניגוני התעוררות בכל תקיעה.

אבל לא רק בני החסידות מסתופפים בקרבתו של הגרי"מ עטור הספודיק והקאפטן. ניתן למצוא גם רבני ישיבות ליטאיות חבושי פראקים שמוצאים בו עניין רב, ולא יעברו רגעים רבים עד שיתגלו ידיעותיו העצומות בתורה, לצד החסידות שהוא מיישם הלכה למעשה. "הרב הוא זן יקר המציאות", קובע אחד מבאי שיעורו. "בבחרותו נהג בשיטת בריסק והתעסק עם מסכתות קדשים הנלמדות רק בבתי המדרש שלה. למדנים ליטאיים באים ללמוד אצלו כי יש לו היקף תלמודי לא רגיל. ראשונים, אחרונים, ש"ס מכל כיוונו. מגידי שיעורים מתוכחים על הזכות ללמוד איתו".

המוטו העומד לנגד עיניו הוא לימוד תורה בעיון, כדרך מורשתו של הרה"ק רבי נחמן מברסלב. "בתורה ק"א בליקוטי מוהר"ן מדבר רבי נחמן על מעלת השינון בצורה כזאת, ולפני למעלה ממאתיים שנה הוא ביקש מאנשי שלומנו לא לעזוב את דרך אנשי ליטא", מסביר תלמיד. "זהו אחד מעקרונותיו של הרב".

כלל נוסף הוא הקפדה להתרחק מפני כל אבק מחלוקת. "כמעט אף פעם לא חתם על קול קורא", ממשיך התלמיד. "הוא טוען שאינו בעל דעה בברסלב, ולא מחשיב את עצמו. במידה שהוא חתום ויש רב אחר ששמו לא מופיע במודעה, הוא אומר, יש בכך מדון".

חסיד שנחשף לעסקנים שהתדפקו על ביתו וניסו לערב אותו בנושאים בעייתיים הבחין שהגרי"מ בחר להתעלם מהם באופן נחרץ. "הוא לא התייחס אליהם. המשיך בלימוד כאילו איש לא נמצא בחדר. מי שמדבר איתו על אחרים, לא זוכה להכרה. תמיד יושב עם ספר פתוח, ואם בא אדם ומדבר על עצמו הוא עונה לו ויכול לשוחח איתו ארוכות באמפתיה. מדבר על אחרים? האיש לא קיים. הוא רחוק מהדברים האלה".

הגרי"מ מפלס את אורחותיו לאורו של רבי

קרא לבנו על שם ה'בית ישראל'. במערת בית גור בהר הזיתים

גדולים וצדיקים הרגישו בו. נושא את דרשת בר המצווה. לצידו. ל"ק מרן הפני מנחם מגור ז"ע

קרוב לחצות מתמלא חדר הלימוד בחבורת למדנים ומגידי שיעורים שבאים לפתוח בשקלא וטריא עד השעות הקטנות של הלילה. בעבר ראתה הרבנית את בעלה הגדול מתמסר ללימוד תורה במשך שעות רבות בכל יום, וביקשה שימשיך אך בתוך כתלי הבית. היא העדיפה לוותר על הפרטיות במטרה לזכות בזמנו היקר בין קירותיה.

למעשה הדלת פתוחה וכל המעוניין לעסוק בתורה בא ונוטל, אך בשלושה תנאים: אין דברים בטלים, אין פניות שלא קשורות למסגרת הלימוד, אין עניינים פוליטיים. הגרי"מ רכון על שולחן העץ, מוקף בשורות-שורות וטורים-טורים של ספרים, ומלבד מקרים חריגים של פיקוח נפש לא ניתן להפסיק אותו. נגידים וגבירים רבים נוחתים מרחבי העולם, אך לא זוכים לתשומת לב מיוחדת.

מגשר

קאפטן לצד פראקים וסרוגים

סדר יומו של הגרי"מ מתנהל בקצב מהיר, משל ערב שבת עתה ועליו למהר את הכנותיו וכל הזרזי משובח. כל שעה רצופת עבודות עילאיות, ועוברי האורח יכולים להיחשף אליהן ולהכיר דמות יחידה במינה, קרוצה מחומר לא שכיח, שדי להביט בפניה כדי להציף הרהורי תשובה.